

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקיג

ערב שבת קודש
פרשת במדבר
א' בסיון ה'תשס"ד

יוצא לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

ממעייני החסידות

אימת מפגיע על ארי

"חמשה אימות הן... אימת מפגיע (חיה קטנה וקולה גדול ושומע וירא שתהא בריה גדולה ובורח, רש"י) על ארי" (שבת ע"ב).

ארי – רומז ללימוד התורה, כאומרם ז"ל "ארי עלה מבבל", וכן "ארי שבחבורה", וכן "אין משיבים את הארי לאחור מיתה".

מפגיע – היינו עבודת התפילה, שאין פגיעה אלא תפילה. התפילה נמשלה לחיה קטנה, כיוון שהיא "חיי שעה" בלבד, ואילו התורה היא "חיי עולם". אך קולה (של התפילה) גדול – כי ההמשכה שעל-ידה נעלית ביותר, כידוע בעניין "יהי רצון", שעל-ידי התפילה מעוררים וממשיכים רצון חדש.

"אימת מפגיע על ארי" – שכן כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו, ומוכרחים שיהיו הן תורה והן תפילה.

(רשימות חוברת שביעית עמ' 65)

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

חג השבועות

כי טוב סחרה

כ"ק אדמו"ר הרי"צ אומר: אנו מברכים בכל יום "וציוונו לעסוק בתורה". עסק – הוא מלשון משא ומתן. כאשר שני יהודים נפגשים, אם אין להם ספר ללמוד בו, לפחות ידברו בדברי תורה ששמעו או שחידשו, וזה יהיה עסק טוב עבורם; שכן בכך ירוויחו שלא יבואו לדבר לשון-הרע או דברים בטלים...

(רשימות דברים ח"ד עמי רכג)

לאפות את התורה

התורה ניתנה באש שחורה על-גבי אש לבנה. אש שחורה – היא האש המסותרת והנעלמת בליבו של כל אחד ואחד מישראל, באהבה ותשוקה לדבקה בו יתברך. באהבה זו, אשר רשפיה כרשפי אש שלהבת י"ה, שמתלהבת ובושרת תמיד באהבתו יתברך – יוכל האדם 'לאפות' את ה'לחם' של התורה. וכשיאפה את התורה בשלהבת זו – יוכלעו דברי התורה במעיו ויהיו לאחדים עמו.

(לקוטי תורה בחוקותי מחג)

ממה פחד משה?

נאמר במדרש, שבשעה שאמר משה רבינו לישראל שהקב"ה ייתן להם את התורה, היו בשמחה רבה, ואילו הוא עצמו היה מלא פחד. ממה פחד משה רבנו?

משה רבינו חשש שלא תימצא בו אותה קבלת-עול לקבלת-התורה כפי שיש לאיש הפשוט.

(ספר-השיחות תשי"ב עמי 119)

המשכת אור אין-סוף

ידוע שכל הנשמות שהיו עמידות להתלבש בגוף, עד סוף כל הדורות – כולן היו במעמד הר סיני לקבל את התורה. ויש להבין, מה תועיל קבלה זו, והלוא אין אדם מקנה דבר שלא ברשותו, ושמה יהיה הגוף מונע ומעכב?

אלא העניין הוא, שבשעת מתן-התורה ניתנו הכוח וההכנה בישראל, להיות מקבלים את התורה; והיינו, להמשיך גילוי אור אין-סוף ברוך-הוא בעסק התורה והמצווה (שהרי עו"ם שעוסק בתורה או לובש טלית, אינו ממשיך כלום, ורק ישראל זכו לזה בהר סיני). נמצא שגם הנשמות, כפי שעדיין לא נתלבשו בגופים, היו זקוקות לכוח זה ולהכנה זו.

(תורה-אור יתרו ע,ד)

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' בסיוון ה'תשס"ד – ח' בסיוון ה'תשס"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	בסיוון	ה'ל' טומאת צרעת. פרק ה-ז.	ה'ל' אישות. פרק ג.	מ"ע קיב.
ב'	בסיוון	פרק ח-י.	פרק ד.	מ"ע קי.
ג'	בסיוון	פרק יא-יג.	פרק ה.	מ"ע קיא.
ד'	בסיוון	פרק יד-טז.	פרק ו.	מ"ע קב. קג.
ה'	בסיוון	ה'ל' מטמאי משכב ומושב.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צט.
ו'	בסיוון	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע ק.
ז'	בסיוון	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע קו.
ח'	בסיוון	פרק י-יב.	פרק י.	מ"ע קד.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ק"ש	זריחת החמה והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה	לפני הזריחה					
ו', א' בסיוון	3.12	4.16	9.07	5.44	12.37	7.35.2	8.02
ז', ב' בסיוון	3.11	4.15	9.06	5.43	12.38	7.35.8	8.03
ח', ג' בסיוון	3.10	4.15	9.06	5.42	12.38	7.36.5	8.03
ט', ד' בסיוון	3.09	4.14	9.06	5.42	12.38	7.37.1	8.04
י', ה' בסיוון	3.08	4.13	9.06	5.41	12.38	7.37.8	8.05
יא', ו' בסיוון	3.07	4.13	9.06	5.41	12.38	7.38.4	8.05
יב', ז' בסיוון	3.06	4.12	9.06	5.40	12.38	7.39.0	8.06
יג', ח' בסיוון	3.05	4.11	9.05	5.40	12.38	7.39.6	8.07

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת וחג

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
במדבר	6.58	8.15	7.13	8.18	7.06	8.19	7.14	8.16
חג-השבועות	7.00	8.18	7.16	8.20	7.08	8.22	7.17	8.19
נשא	7.02	8.20	7.17	8.23	7.10	8.24	7.19	8.21

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

האכילה ושתייה ונרות שבת-קודש ויום-טוב. כן עורר אודות הדפסת קבצי חידושי-תורה שנאמרו בהודמויות אלו, ובכלל.
ימי התשלומין:
עניינם – אצירת גילויי התג, שלא יאבדו בסידרת הזמן¹⁰³.

ההוספה בתורה ובצדקה דימי התשלומין שייכת גם אם בחג-השבועות נעשו כל העניינים בשלימות, ונעשית באופן ד'מעלין בקודש' באופן מיוחד בימים אלו¹⁰⁴.
בהמשך למדובר¹⁰⁵ אודות כינוסי ילדים בימים שלפני חג-השבועות, והבאתם בחג-השבועות עצמו לקריאת עשרת הדיברות, הציע הרבי נשיא דורנו הראה, ועל-מנת לפרסמה: לאסוף ולכנס ילדי ישראל הן בנים והן בנות,

גם בימי התשלומין לחג-השבועות, ומה טוב – עד י"ב בסיוון ועד בכלל, לכנסם פעם אחת, ומה טוב – פעמיים: פעם אחת לכנסם בבתי-הספר שם לומדים הם תורה, בהוספה על סדר לימודם הרגיל, ועוד פעם לכנסם בבית-הכנסת, "מקום שמגדילין בו תפילה".
על-דרך זה יש לנהוג בבתי-הספר ובתי-הכנסת שבארץ-הקודש. ובארץ-הקודש בנוסף לזה יכנסו אותם גם במקומות הקדושים, ובמיוחד בכותל המערבי שאין השכינה זהה ממנו, ובמערות-המכפלה (ובוודאי יקבלו רשיון לכך), וגם בקבר רחל אימנו [=כמובן, יש לבדוק עד כמה הדבר ניתן בשעה זו בחברון ובקבר-רחל מטעמי בטחון]¹⁰⁶.

ניתן לצאת ידי חובת שמחה גם בכוס הקידוש עצמה (שיחות-קודש תשלי"א חייב עמי 87. ולכאורה מפורש כן בפסחים קח, עיי"ש בתודיה ידי יין יצא. ועצ"ע אם צריך לכוון לזה בקידוש, ובפרט שזו מצוה דאורייתא. אס"כ בדעבד יצא גם בלא כוונה כיוון שיש בזה הנאת הגוף, כפסק אדה"י (תעה,כה). מאידך, י"ל שהשמחה היא חלק מעצם ענין הקידוש ודי כוסות, כיוון שיישמח אלוקים ואנשים" (ראה שו"ע אדה"י קפ"ב סי"ב), ולכן לא הקשו ע"ז מדין יאין עושין מצוות חבילות חבילות).

- 103 שו"ע אדה"י סי' תצ"ד סי' ח. וראה רשימות-דברים (חירתק) ח"א עמי שלב.
104 רשימת כ"ק אדמו"ר, ספר-המנהגים עמי 38 ושי"ג.
105 ספר-השיחות תשי"ד עמי 140.
106 שיחות-קודש תשכ"ד עמי 389.
107 יאוצר מנהגי חב"ד עמי שי"א.
108 ראה ספר-הניגונים ח"א עמי מג. יאוצר מנהגי חב"ד עמי שי"ג. וראה התועודות אחשי"פ התש"ט והתש"י.
109 לקוטי-שיחות כרך ח עמי 252. וראה יאוצר מנהגי חב"ד עמי שי"ב. התהלוכה הראשונה היתה בשנת תש"ו (התקשרות) גיליון מה עמי 9. גיליון פט עמי 17 הע' 7, ושי"ט.
110 על השמחה המיוחדת ביום זה, ראה שו"ע אדה"י סי' תצ"ד סי"ט. נתבאר בלקוטי-שיחות כרך ח עמי 24, ובלה"ק בסי' שולחן המלך חייב עמי קמ"א.
111 יום-טוב שני. בהדלקת נרות מברכות: ילהדליק לבני חו"ל: יום-טוב שני. בהדלקת נרות מברכות: ילהדליק לבני חו"ל: יום-טוב שני. ערבית, קי"ל וברהמ"ז של יו"ט.

"אנן בחביבותא תליא מילתא"

במתן-תורה היו שתי תנועות מנוגדות – יראה ואהבה – והאחת לא סתרה לשנייה □ אפשר לבוא לידי יראה על-ידי התבוננות השייכת ליראה, ואפשר לבוא לידי יראה על-ידי אהבה, שזהו ענין "דחילו הנכלל ברחימו" □ ענין זה נוגע גם לקיום המצוות, שמצד גודל אהבתו להקב"ה הרי הוא ירא להיות נפרד ממנו, ומצד זה נזהר בשמירת מצוותו לא-תעשה □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. במתן-תורה נאמר "וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק", והיינו שבני-ישראל עמדו בתנועה של יראה. ולכן אמר להם משה רבינו "אל תיראו"¹, והיינו שלא יעמדו בתנועה של יראה.
אבל בנוגע לדורות – איתא בגמרא² "מה להלן באימה וביראה וברתת ובויע, אף כאן באימה וביראה וברתת ובויע", והיינו, שהענין דמתן-תורה שישנו באופן תמידי – כפי שאנו אומרים "נותן התורה", לשון הוהה, כיוון שמתן-תורה ישנו בכל יום ויום, ובפרט בחג השבועות, "זמן מתן תורתנו" על כל השנה – צריך להיות מתוך יראה דווקא.
והנה, אף-על-פי שבגמרא נאמר שצריך להיות ענין היראה, הרי בזה"ש³ (בחלק שאומרים ב"תיקון ליל השבועות") איתא להיפך – "התם (במתן תורה) יאות הוה למהוי דחיל, אנן בחביבותא תליא מילתא", והיינו שצריך-להיות התנועה דאהבה, היפך היראה.

ב. ויש לבאר תיווך הדברים – בהקדים הספר יתרו כ"טו.
2 שם י"ז.
3 ברכות כ"א, ו"ש"נ.
4 ראה של"ה כ"ה, לקו"ת תזריע כ"ג, ובכ"מ.
5 ח"ג קכ"ה, א.
6 ראה סה"מ מלוקט ח"ב עמ' שב ואילך. ו"ש"נ.
7 ספי"ט.

- בשחרית מוציאים ב' ס"ת, י"ג מידות וכו' כדאמתול, בספר הראשון קוראים ה' קוראים ב'י ראה י"ל הבכור, ח"ק. בספר השני קוראים למפטר כדאמתול. הפטרה בחבוק (ספי"ב): יוה' בהיכל קדשו... הזכרת שמות (ולא ביום א' דחגה"ש), אב הרחמים, מוסף כדאמתול, ונושאים כפי"ס הם היום. קידוש וברהמ"ז של יו"ט [ביום ב' אין מנהג לאכול מאכלי חלב – ע"פ לוח כולל חב"ד]. הוגלד והנחלב ביום הראשון מותר ביו"ט שני. הרבי התועד בסוף יום ב'. למחרת, יום ח' סיוון – אסרוהו.
בדבר בני חו"ל הנמצאים באר"ק ולהפך – רבים מרבני אג"ש פוסקים למעשה שיהנוגו בכל כמנהג המקום שנמצאים בו, כמ"ש בשו"ע אדה"י מהדו"ת סי' א סי"ח ומהדו"ק סי' תצ"ו בסתם (ע"פ ספר יכללי הפוסקים וההוראה משו"ע אדה"י כלל רפג ועוד), ובשער-הכולל פ"א סי"ב, והמלך במסיבוי חייב עמי רה (וצ"ע במענות הסותרים לזה שהובאו בקונטרס יו"ט שני להעובר ממקום למקום לונדון תשנ"ה, ועוד מענות שונים, ויע"ע בקובץ 'מגדל דוד', מגדל העמק תשס"ד, עמי 115 ואילך).
111 שיחת יום ב' דחגה"ש תשל"ח סי"ט. וראה 'התועודות' תשמ"ב ח"ג עמי 1581. 'התועודות' תשמ"ט ח"ג עמי 294.
112 שיחת יום ב' דחגה"ש תשנ"ה, הנחת התי' טי"ו.
113 מדברי אדה"י – ספר-השיחות תרח"ץ עמי 285.
114 שיחת מוצש"ק במדבר תשל"ט, הנחת התי' סי"ט.
115 בעריה סיון תשמ"י, לקוטי-שיחות כרך כ"ג עמי 249.
116 משיחת ש"פ נשא תשמ"י, לקוטי-שיחות שם עמי 259.

ידי אהבה, שזהו עניין "דחילו הנכלל ברחימו". וזהו מה שכתוב בזוהר "אנן בחביבותא תליא מילתא" – שהיראה דמתן-תורה צריכה להיות יראה שמצד אהבה.

כאשר ניגשים למתן-תורה מתוך תנועה של יראה – הרי זה פועל שנבהלים ונעמדים מרחוק ("מען שרעקט זיך אפ און מען שטייט פון ווייטן"), וכפי שהיה בשעת מתן-תורה – "וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק" (ועל זה איתא בזוהר⁸ דקאי על "העם" דייקא, דהיינו הערב רב, ולא על בני-ישראל האמיתיים);

ואילו הגישה הטובה והנעימה יותר ("געשמאקער און בעסער") היא – היראה הבאה מצד אהבה.

ועניין זה נוגע גם לקיום מצוות – שמצד גודל אהבתו להקב"ה הרי הוא ירא להיות נפרד ממנו, ומצד זה נזהר בשמירת מצוות לא תעשה.

וכאשר היראה היא מצד אהבה, אזי גם ההמשכה מלמעלה היא באופן אחר: ככלל, ישנו חילוק בין מצוות עשה ומצוות לא-תעשה – ששמירת מצוות לא תעשה פועלת רק הדחה וצחצוח הכלי, אבל לא המשכת אור, ואילו קיום מצוות-עשה פועל המשכת אור. אבל כאשר היראה היא מצד אהבה – אזי נפעל גם על-ידי שמירת מצוות לא תעשה (לא רק הדחה וצחצוח הכלי, אלא גם) המשכה.

ד. העניין האמור – שהיראה צריכה להיות מצד אהבה – מתאים גם על-פי נגלה דתורה: יראה – היא מצוות עשה, והרי השורש לכל מצוות עשה הוא אהבה (כידוע⁹ שיראה היא שורש למצוות לא-תעשה ואילו השורש למצוות עשה הוא אהבה דווקא). וכיוון

שהשורש ליראה (כמו לכל שאר מצוות עשה) הוא אהבה – צריכה גם היראה עצמה להיות מצד אהבה.

ועל-פי זה יש לבאר מה שכתב אדמו"ר הזקן ב"חינוך-קטן"¹⁰ בעניין "חנוך לנער על-פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"¹¹, ומקדים לבאר ש"שורשי עבודת ה' ויסודותיה דחילו ורחימו, היראה שורש לסוד מרע והאהבה לועשה טוב", ולאחר שמבאר בארוכה כמה מדריגות באהבה, מסיים "אך כי יפול לא יוטל כתיב... כי נשאר בה בחינת רשימו ממדריגתו הראשונה, אך עיקרה מאהבה שנתחנך והורגל בה מנעוריו" – דלכאורה אינו מובן: כיוון ש"שורשי עבודת ה' ויסודותיה הן דחילו ורחימו" (כמו שכתב לפני זה), היינו, שצריך להיות אהבה וגם יראה – מהי הפעולה בכך שלא יסור "מאהבה שנתחנך והורגל בה", בשעה שצריך להיות גם יראה? – אך הביאור הוא על-פי הנ"ל, שהיראה באה מצד האהבה.

וזהו מה שכתוב בזוהר "אנן בחביבותא תליא מילתא" – שהדרך ללימוד התורה וקיום המצוות, הן קיום מצוות עשה והן קיום מצוות לא-תעשה, הוא באהבה ("בחביבותא"), דאף שהשורש דמצוות לא-תעשה הוא יראה – הרי היראה גופא צריכה להיות מצד אהבה, כנ"ל.

ד. והנה, דובר לעיל¹² שההכנה למתן-תורה צריכה להיות על-ידי אהבת ישראל, שכל בני-ישראל יהיו יחד "כאיש אחד", כמו שכתוב במתן-תורה "יוחן", לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד"¹³.

וכשם שנתבאר לעיל שאהבה היא הדרך (לא רק למצוות עשה, אלא) גם למצוות לא-

(לעיל ח"א עמ' 276 עמ' 279). וראה גם שיחת שבת מבה"ח סיון תש"ג* (תורת מנחם – התוועדות ח"ח עמ' 169 ואילך).
14) יתרו יטב, ובפרש"י. וראה מכילתא שם.

⁸) נזכרת במכתב כ"ט אייר תשי"ד (אגרות-קודש ח"ט ע' עז).

(להבעש"ט, הה"מ ואדה"ז), א-לי אתה (אדה"ז), ניגון מקהלת אדמו"ר האמצעי, ימין ה' (הצ"צ), לכתחילה אריבער (מהר"ש), ניגון הכנה (רש"ב), הבינוני (הרי"צ), הוא אלוקינו / אתה בחרתנו (הרבי), ניגון הקפות (הרלו"צ) – אביו של הרבי). לאחר זה מנגנים כפי שהיה הסדר בסוף ההתוועדות הגדולות (למעט שנים תשמ"ו ואילך): ניגון הכנה, ד' בבות, ניע זשוריצי¹⁰⁸.

ה'תהלוכה' לבתי-הכנסת לשמח יהודים בשמחת יום טוב וכו', שייכת במיוחד לחג-השבועות¹⁰⁹.

יום חמישי

ז' בסיוון – אסרו-חג¹¹⁰

כנהוג בכל שלושת הרגלים (וקל-וחומר בזמן מתן-תורה), עורכים בכל אסרו-חג [או בימים הסמוכים לו] 'כינוס תורה' בכל מקום שאפשר. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה משתתף בזה בשיחה מיוחדת שאמר בהתוועדות דחג-השבועות לכבוד הכינוס¹¹¹.

בשנת תשל"ט¹¹², הציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לערוך – ביום נפרד – 'כינוס תורה' גם לנשים, בקשר לעניינים הנוגעים לנשי ובנות ישראל, ובפרט טהרת-המשפחה, כשרות

ישראל בעש"ט נבג"מ זיע"א (תק"כ), ומנוחתו כבוד במז"ב⁹⁷.

מאכלי חלב⁹⁸: נוהגים לאוכלם בשחרית אחר קידוש⁹⁹. אחר-כך מברכים ברכה אחרונה וממתינים שעה אחת¹⁰⁰, ואוכלים סעודת יום-טוב, הכוללת בשר¹⁰¹. כמרכן שותים היום רביעית יין לשמחת יום טוב¹⁰².

סעודת יום-טוב: חובתה המיוחדת בחג-השבועות – כדי להראות שנוח ומקובל לישראל יום שניתנה בו התורה¹⁰³. אך ודאי אין "לבסומי..."¹⁰⁴.

"מנהג הוא אצל רבותינו נשיאינו לומר 'תורה' בחג-השבועות בעת סעודת יום-טוב וגם לספר סיפור ממורנו הבעש"ט"¹⁰⁵. ונכון לנהוג כך¹⁰⁶.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה נוהג להזכיר גם את משה רבינו ודוד המלך¹⁰⁷.

בהתוועדות חג-השבועות [שהתקיימו ביום-טוב שני לפני השקיעה] נהג הרבי נשיא דורנו לעורר על-דבר חינוך, ועל-דבר שיעורי חת"ת.

יש מנגנים בסעודה זו ניגוני רבותינו נשיאינו ועל-פי הסדר שהורה הרבי בהתוועדות דראש-השנה, ועוד. לפני כל ניגון מכריזים שם בעל הניגון. ניגון ג' תנועות

יותר בסי' המלך במסיבוי ח"א עמ' סביסג [ביתשורה] הנייל עמ' 124 ואילך, ושי"ן]. והכוונה כנראה שאיזי מחלוקת בין איי וחילי אלא בין ספרדים ואשכנזים (ע"ד דעתו בעניין ברכת שהחיינו בבית-מילה, שערי הלי' ומנהג חו"י עמ' רעז), ובכלל הוא כדעת שו"ת מנחת-יצחק ח"ח סי' א"ב; אלא שבמקום שכבר נהגו לשאת כפיהם בשבת או אף בחול, אין לבטל זאת.
97) על הדיון והמסקנה בקשר ליום ההסתלקות, ראה בספר-השיחות תרצ"ט עמ' 333, ושי"ן, וביאור מנהגי חב"י עמ' שי. אודות ההסתלקות, ראה רבי ישראל בעשי"ת הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשמ"ו, ח"ב פרק כד. צילום המצבה, בימי חב"ד ביום זה.
98) שו"ע אדה"ז סי' תצד ס"ט. בטעמי המנהג (שלא יכלו לשחוט ולהכשיר הכלים בשבת; לפי שדוד המלך נסתלק בעצרת והיו כל ישראל אוניין בו ביום ואסורים באכילת בשר; מפני שהתורה נמשלה לדבש וחלב) – ראה בארוכה בקובץ 'אהלי שם' כרך ו' עמ' רא ואילך, ושי"ן.
99) מנהג אדמו"ר מהר"י"צ – 'רשימות' ח, עמ' 14. מנהג

הרבי – 'יאוצר מנהגי חב"ד' עמ' שז. לוח כולל-חב"ד. 100) של"ה מסכת שביעות ד"ה ההפטר, ומציינים לשי"ך יו"ד סי' פט ס"ק טז. 'שערי הלכה ומנהגי חו"י' סי' יא, וראה 'יאוצר מנהגי חב"ד' עמ' שח. זאת, גם בחלב וחמאה, אך כמובן, מלבד גבינה קשה שממתינים שש שעות (רובן ככולן של הגבניות הכשרות למהדרין בארה"ק כיום, אינן 'קשות').

'יראה פמי"ג לשי"ע יו"ד סי' פט, שפתי-דעות סי' ז, דהפסק שעה – מחלף קינוח' (אג"ק כרך כ עמ' רפט, שערי הלי' ומנהג יו"ד סי' יא).
ההמתנה (אפילו בשש שעות מבשר לחלב) היא מגמר האכילה של סוג אחד עד תחילת האכילה של הסוג השני, ולא מגמר הסעודה או ברכה אחרונה עד תחילת הסעודה (דגול מרבבה ר"ס פט, ודלא כערוה"ש שם סוס"ד).

101) מצווה – שו"ע אדה"ז סי' תקכ"ט ס"ז. וראה חוה"מ הלכתנו פ"א ס"ז.

102) חובה – שו"ע אדה"ז שם. וצ"ל רביעית, 'תורה אורי' לאדה"ז עמ' 198. וראה 'חול' המועד כהלכתו שם ס"י"ב.

"וישמרך", "אליך", "ויחונך", "אליך", "לך", "שלום"⁸⁶.

כשאומרים תיבת 'יברכך' – המתברך⁸⁷ ראשו באמצע. ה' – מיסב ראשו לימינו. וישמרך – באמצע. יאר – לשמאלו. ה' – באמצע. פניו – לימינו. אליך – באמצע. ויחונך – לשמאלו. ישא – באמצע. ה' – לימינו. פניו – באמצע. אליך – לשמאלו. וישם – באמצע. לך – לימינו. שלום – באמצע⁸⁸.

כשהכוהנים נושאים כפיהם במוסף של יום-טוב אומר הקהל "ריבוננו של עולם..." – בשעה שהכוהנים מנגנים דווקא, אבל כשהכוהנים אומרים את התיבות, צריך לשמוע. כשמנגנים הכוהנים לפני התיבה "וישם", אומר הקהל "ריבוננו של עולם... הצדיק. כשמנגנים לפני תיבת "לך" – "ואם... אלישע". כשמנגנים לפני תיבת "שלום" – "וכשם... לטובה". וכשהכוהנים אומרים תיבת "שלום", מסיימים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיך במרום' אומרים אחר עניית אמן, כשעדיין

הטלית על פניו⁸⁹. אין הש"ץ רשאי להתחיל 'שים שלום' עד שתכלה עניית 'אמן' מפי רוב הציבור⁹⁰.

מיד כשמתחיל הש"ץ 'שים שלום'⁹¹, מחזירים הכוהנים את פניהם להיכל⁹², ומתחילים לומר את הבקשה "ריבוננו של עולם...". ומאריכים בה כדי לסיימה יחד עם סיום ברכת 'שים שלום' על-ידי הש"ץ, כדי שיענו הציבור 'אמן' גם עליה⁹³, ואף הכוהנים יענו על הברכה 'אמן' עם הציבור⁹⁴.

הכוהנים נשארים על הדוכן עד אחר סיום 'קדיש תתקבל'. כך נהגו אצל הרבי. במקום שיורדים הכוהנים לפני-כן, יש להימנע מלומר להם אז "ישר-כוח"⁹⁵.

* כל מנהגים אלו [חוץ מאשר 'רבשע' הנאמר – מלבד ביום-טוב – רק על-ידי מי שחלם] תקפים ויש לדייק בהם בכל פעם שנושאים כפיים בפועל (כנהוג בארה"ק, אם בכל יום או בשבת, במוספין, במנחת תענית-ציבור)⁹⁶.

היום יום השנה להסתלקות מורנו רבי

האשכנזים, כמו היעביץ ועבודת ישראל (בער), הוא כבסידור אדה"י: (א חוקיהו, ב מרים, ג נעמן, ד מרה, ה) יריחו. וצריך חיפוש מה המקור הראשון לגירסא זו. כן צריך להבין הטעם לסדר העניינים, שהרי הן גירסת הרייף (אלישע ביריחו לפני מרים) והן גירסתנו (חוקיהו – הראשון, מי מרה – הרביעי) אינן מתאימות לסדר הזמנים בזה.

90 נטעי-גבריאל שם סכי"ט, לכוי"ע.
91 שם סוי"ס כט.
92 ראה אג"ק ח"ט עמ' צו.
93 שו"ע אדה"י שם סעיף כד.
94 ראה משנה: ברוה סיי קבח סיי"ק. ואפשר לברכס רק בהושטת יד ות"ל.
הרבי היה מברך כל כוהן: "ישר-כוח, כוהן". הכוהנים נוהגים להשיב: "ברוכים תהיו".

95 וכפי הנפוץ בארה"ק, גם בין אנ"ש – גם אמירת 'אדיך במרום' (ראה יכר חבי"ד גיליון 936 עמ' 98 וגיליון 943 עמ' 94. וראה קצות-השולחן כג"ד, שהשמיט אמירה זו לנמרי – ובהיום יום מוכח שלא כדעתו – ודבריו בקונטרס הסידור, נדפס בסידור תורה אור תשמ"ו עמ' 752. ומאידך, ראה סידור צלותא-דאברהם ח"א עמ' שכ).
96 דעת הרבי בזה ראה במכתב שבלקוטי-שיחות כרך יח עמ' 448 (ישע"י הלכה ומנהג: או"ח ח"א ר"ש עה), ובבירור

או"ח ברכנו כשאין כוהנים. בספר-המנהגים עמ' 12 נעתק **זדר שונה**, המתייחס גם הוא לשי"ץ ללא כוהנים, והרבי ציין ע"ז למ"א הני"ל ולאחרונים שם, ואכן להלן שם בעמ' 42 במנהגי נשיאת כפיים לא נזכר מזה מאומה. וכ"ז צריך ביאור.

86 ע"פ שו"ע אדה"י סיי קבח סכי"ח.
87 לכאורה, בלשון זו נכלל גם הש"ץ, שגם הוא מתברך מהכהנים.
88 ספר-המנהגים עמ' 42. אודות הנהגת הרבי בזה, ראה 'התקשרות' גיליון קמו עמ' 11.
המתפלל במקום שאין מנגנים בנשיאת-כפיים, אעפ"כ יאמר הרביש"ע לפני סיום ברכת הכוהנים (וע"ז מה שאנו אומרים 'ותשמרני... באומרם תיבת 'שלום', ראה שו"ע אדה"י קבח, נח).

בנטעי-גבריאל שם פרק פ ס"א כ"י שגם הציבור יסיים 'אדיך במרום' עם סיום ברכת 'שים שלום' של השי"ץ, וצ"ע מקורו, ובפרט לדין – שאם היו מקפידים על כך, היו הרבי ושאר הציבור נשארים מכוּסוּס בטלית עד אז, כפי ההוראה בנדון. 89 מקור הנוסח הוא בגמ' ברכות (נה), לגירסתנו שם, סדר הדוגמאות שמביאים הוא: (א) מי מרה, (ב) מרים, (ג) חוקיהו, (ד) יריחו. ואילו ברייף, וכן בכל-בו ובטור או"ח קל הגירסא: (א) מי מרה, (ב) יריחו, (ג) מרים, (ד) נעמן, (ה) חוקיהו. וכן הנוסח בכל סידורי הספרדים. אבל בסידורי

תעשה, כן הוא גם באהבת ישראל – שהאהבה צריכה להיות לכל בני-ישראל בשווה, מבלי הבט על פשעי הזולת, שהרי האהבה להזולת צריכה להיות כמו האהבה לעצמו, כמו שכתוב¹⁵ "ואהבת לרעך כמוך", והרי בנוגע

איתא בזוהר שמה שכתוב "זירא העם וינועו ויעמדו מרחוק" – קאי על "העם" דיוקא, דהיינו הערב רב, אבל לא על בני-ישראל האמיתיים

לאהבת עצמו נאמר¹⁶ "על כל פשעים תכסה אהבה".

וכאשר ישנה אצלו האהבה לזולת באופן זה (מבלי הבט על מעמדו ומצבו כו') – אזי מעורר גם את האהבה מלמעלה אליו באופן זה, כמו שכתוב¹⁷ "אהבתי אתכם אמר הוי", מבלי הבט על מעמדו ומצבו הלא טוב.

ועל-ידי זה – ביכולתו לילך למתן-תורה ולקבל את התורה, ובדרך ממילא – לקבל גם את "טבעת הקידושין" שנתן הקב"ה במתן-תורה, שזהו מה שכתוב¹⁸ "ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה גו"¹⁹.

כיוון שמתן-תורה היה לא רק על נגלה תורה, אלא גם על פנימיות התורה²⁰,

— כדמוכח מזה שמתן-תורה לא יהיה עוד הפעם²¹, ועל-כרחך צריך לומר שעתה (כשעת מתן-תורה) ניתנה גם פנימיות התורה, אלא שעניין זה יתגלה לעתיד –

וגם נגלה תורה לקחו באופן שלמעלה מטעם ודעת, ועל-ידי פנימיות התורה – לכן, גם ההוספה שמקבלים בחג השבועות – צריכה להיות כב' העניינים: הן בנגלה תורה והן בפנימיות התורה, בכל יום ויום.

(קטעים מהתועודות יום ב' דחג השבועות, ה'תשי"ד; יתורת-מנחם – התועודות ה'תשי"ד, חלק שלישי (יב) עמ' 25-43 – בלתי מוגה)

15 קרושים י"ח.
16 משל י"ב.
17 מלאכי א.ב. וראה זהר שבערה 5.
18 בחוקותי כו"ד.
19 ראה אגרות-יקורש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ריש עמ' רעז (נעתק ב"היום יום" כח תשרי).
וראה גם שיחת יום ב' דחג השבועות תשי"ג סכ"ב (תורת-מנחם – התועודות ח"ה עמ' 221).

20 יום א' דחג השבועות ס"ו (סה"ש ת"ד עמ' 129).
21 ראה גם שיחת יום ב' דחג השבועות תשי"ג סמ"ה (תורת-מנחם – התועודות ח"ה עמ' 241).
22 סה"מ תרנ"ו עמ' שנו. המשך תרס"ו עמ' כג. שם ע' תקמו. תרע"ב ח"א עמ' שסו. סה"מ עטר"ת עמ' רצא. תרפ"ה עמ' קצט. תש"ט עמ' 57. ועוד.

"במהרה בימינו יבוא ויגאלנו כן יהי רצון אמן"

עניין הגאולה שייך במיוחד לזמן מתן תורתנו

מענייני התורה שזמן לימודם בערב חג השבועות – סיום מסכת סוטה: ידועה ההוראה (ביחד עם נתינת כוח) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ש"נהגים ללמוד בימי הספירה מסכת סוטה – נוסף על שיעורים הקבועים – דף ליום דף ליום".
ועל-פי זה, בערב חג השבועות, יום המ"ט דספירת העומר, הסיום ד"שבע שבתות תמימות תהינה" – לומדים דף מ"ט (הדף האחרון) דמסכת סוטה, עד לסימו וחזותמו, סיום המסכת... הגריסה ברוב דפוסי הש"ס היא – שלאחרי הסיום ד"לא תיתני ענווה דאיכא אנא", הובאה גם הברייתא "רבי פינחס בן יאיר אומר זהירות מביא לידי זריזות וכו' וקדושה מביאה לידי ענווה וענווה מביאה לידי יראת חטא ויראת חטא מביאה לידי חסידות וכו' ותחיית המתים בא על-ידי אליהו הנביא וכו' לטוב במהרה בימינו יבוא ויגאלנו כן יהי רצון אמן".
ובהתאם לכך, יש לבאר את הקשר והשייכות של הברייתא דרבי פינחס בן יאיר לסיום ד"לא תיתני ענווה וכו'", כדלקמן.

והעניין בזה:

בסיום מסכת סוטה מדובר אודות "עקבות משיחא", סיום הגלות, על-ידי מעשינו ועבודתנו בפרטי העניינים שנתבארו בברייתא דרבי פינחס בן יאיר, עד לסיום העניין, "תחיית המתים בא על-ידי אליהו הנביא וכו' לטוב במהרה בימינו יבוא ויגאלנו כו'" – בשורת הגאולה על-ידי אליהו הנביא, "מבשר טוב", "קול מבשר מבשר ואומר".

כלומר, שבסיום מסכת סוטה מודגש העניין דהפיכת ה"גולה" (גלות) ל"גאולה" – על-ידי זה שממשיכים ב"גולה" אל"ף, אלופו של עולם, עד כדי כך, שבעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, מתגלה עצמות ומהות, באופן ש"לא יכנף עוד מורידך".

וזהו הקשר עם עניין הענווה ("לא תיתני ענווה דאיכא אנא") – מכיוון שגילוי אלוקות, ועל-אחת-כמה-וכמה שלמות הגילוי דלעתיד לבוא, פועל עניין של ענווה (ביטול), כפי שמבאר רבינו הזקן באגרת-הקדוש ש"כל הקרוב אל ה' ביתר שאת והגבה למעלה מעלה צריך להיות יותר שפל רוח למטה מטה".

ועניין זה שייך במיוחד ל"זמן מתן תורתנו" – כי החידוש דמתן-תורה הוא ביטול הגזירה דעליונים לא יירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים, היינו, שיומשך גילוי אלוקות בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, עד לתכלית השלימות דלעתיד לבוא, ש"כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה".

(משיחת ערב חג השבועות ה'תשמ"ז; יתרת-מנחם – התועודיות ה'תשמ"ז, כרך ג, עמ' 386-387 – בלתי מוגה)

לאחר מכן, מחזירים הכהנים פניהם כלפי העם⁸², וכשפניהם לעם, קודם שיישאו ויפרסו את כפיהם⁸³, מברכים "אשר קדשנו... באהבה".

אחר הברכה, קודם שמתחילים 'ברכך', מגביהים ידיהם כנגד כתפיהם, היד הימנית קצת למעלה מהשמאלית, ופורשים ידיהם, תוך כפיהם כנגד הקרקע ואחורי ידיהם כנגד השמיים, ומחלקים אצבעותיהם ועושים "חמישה אווירים": בין כל שתי אצבעות אוויר אחד, וכן בין אצבע לאגודל, וכן ביד שנייה, וכן בין אגודל לימן לשל שמאל, לקיים "מציץ מן החרכים"⁸⁴.

ואחר שענה כ" הצבור 'אמן' על ברכתם, מקריא להם הש"ץ 'ברכך'⁸⁵ עד גמירא.

הכהונה מפנים את פניהם לשמאלם, לימנם ולאמצע, בכל אחת מהתיבות: "ברכך",

הש"ץ "המחזיר שכינתו לציון", שוב אינו עולה⁸⁶, וייצא מבית-הכנסת עד סיום ברכת כוהנים⁸⁷.

לאחר שענו הכהנים 'מודים דרבנן' עם הציבור, יאמרו הבקשה "יהי רצון... מעתה ועד עולם"⁸⁸, ויאריכו בה כדי שתסתיים יחד עם סיום ברכת מודים של הש"ץ, כדי שיענו הציבור 'אמן' על שתיהן (וגם הכהנים יענו 'אמן' על ברכת הש"ץ⁸⁹). ומסתבר שהם לא יענו אז 'ברוך הוא וברוך שמו'.

לאחר שסיים (כל⁹⁰) הציבור עניית 'אמן' על ברכת מודים, מתחיל הש"ץ בקול רגיל⁹¹ "אלוקינו ואלוקי אבותינו, ברכנו...", וכשמגיע ל'כוהנים' קורא בקול רם "כוהנים" והיא קריאה לכוהנים לברך, ואחר-כך מסיים⁹² ואומר בקול רגיל "עם קדושך כאמור".

75) סידור אדה"ו.

76) שו"ע אדה"ו סי' קכח ס"ג וס"ה.

77) בנוסח יחיד של הכהנים, י"ל כנדפס בסידור יתרה אורי (ישלא יהיה בה מכשול), אף שהאומר כנוסח דיתהילת ה"י (ישלא יהיה בה שום מכשול) אין להזניחו" – אג"ק ח"יד עמ' כו.

78) שו"ע אדה"ו סי' נא סוס"ג.

79) שם סי' קכח ס"ח כח (יטוב לחוש").

80) בשו"ע אדה"ו (קכח, טו) פסק שיאמר זאת בלחש, אבל בסידור המשיט תיבה זו, דס"ל שיאמר עד תיבת 'כוהנים' בקול בינוני כדרכו, ורק תיבה זו יאמר בקול רם, והטעם כיוון שבקשה זו היא מכלל התפילה שהשי"ץ מחייב להשמיעה לציבור (פסקי הסידור סי' פד).

אף שמדינת דגמרא נתקנה אמירת 'או"י' ברכנו" רק לזמן שאין הכהנים נושאים כפיהם, כיוון ששליח ציבור רגיל לאומרו בכל פעם בציבור, נכון לאומרו גם כשהכהנים נושאים כפיהם, כדי לנטוע הפסק ובלבול השי"ץ ע"י קריאתו 'כוהנים' באמצע התפילה, כפי שצ"ל מן הדין כמנהג הספרדים הגר"א ע"פ ר"ת והרמב"ם וכו' (חידושי מג"ש שם למרדכי מגילה סי"פ הקורא עומד). ובסידור צולתא דאברהם (ח"א סי"ע שיט, ע"פ זהר חדש פי' נשא) מבאר זאת כהנהגה רוחנית של השי"ץ להמשכת הברכה.

81) שם ס"ח אדה"ו נאמר רק על השי"ץ שאומר תיבות אלו [דיון זה נמסר בשם הרבי – היכל מנחם ח"ג עמ' רסד], ודלא כנוהגים שגם הכהנים אומרים זאת (במשני"ב סי' קכח ס"ק ל' כי שטעות הוא – כנראה כיוון שהביטוי 'עם קדושך' נאמר על הכהנים, ולא שייך שהם יאמרו זאת על עצמם), וגם לא כנוהגים שגם הקהל אומר זאת – מנהג מדינת רוסיה ופולין שהובא בסי' ית' כהונתו (לבעהמח"ס

ישולחן הקריאה' שנתקם ממנו רבות בימודעה רבה ע"ד קרה"ית', לכ"ק אדמו"ר מהרש"ב (ני"ע), פ"א סי"ג. ומקורו כנראה בידע הלבושי שהקהל אומר עם השי"ץ את כל נוסח 'או"י' ברכנו, שהא"י נחלק עליה, ראה קצות-השולחן סי' כג בבד"ה"ש ס"ק טו.

82) סידור אדה"ו, והטעם נתבאר בשער הכולל (פ"י אות ג) שהא"י והברכ"י כתבו שרק בברכת-כוהנים עצמה עומדים כשאחוריהם להיכל משום 'אימת ציבור' כדרז"ל, אבל בברכת-המצוות שמברכים להקביה א"צ לזה, אולם בסידור הכריע אדה"ו שגם את ברכת-המצוות יש לומר כשפניהם מול הקהל, כיוון שע"פ הקבלה זקוקים הכהנים גם בברכתם זו לכוונות הקהל.

בהחזרת הפנים נהוג בין כוהני א"ש כמנהג העולם – שפונים תמיד ימינה (בכיוון השעון), כפסק שו"ע אדה"ו שם סי' וראה דעה אחרת בזה בצמח צדק (שו"ת או"ח סי' סז סי"ה, סי' ק"ב ובחידושים על הש"ס ט"ב, ואולי לא נאמרה כפ"ד למעשה). הצעת הסבר להנהגה מופיעה בהתקשרותי גיליון רדע עמ' 18.

83) שו"ע אדה"ו סי' קכח סוס"ג, כיוון שנשיאת כפים היא מנוף המצוה (משאי"כ החזרת פנים, אף שמעכבת – אינה מנוף המצוה), וברכת-המצוות צ"ל 'יעובר לעשייתו', ודלא כמובא בכ"פ החיים סי' קכח סוף ס"ק עז.

84) שם ס"ח. 85) בזהר-חש"פ נא (ג, טו א) ונכר סדר הסתכלות השי"ץ לכיוונים שונים כשמקריא לכוהנים, ונתקם במג"א (קכ"ג, ובמשני"ב שם ח. אבל לא הובא בשו"ע אדה"ו ובכ"פ החיים שם ובקצות-השולחן סי' כג). ובשו"ע-הזהר שם סי' ק"ג העיר, שההוראה שב"יח היא רק כשיש כוהנים המברכים. וצ"ע, שהרי המג"א הביא זאת באמירת השי"ץ

אשרי, יהללו, הצי-קדיש.

תפילת מוסף:

* בפסקה "ומנחתם ונסכיהם" אומרים (במקום "ושעיר לכפר") "ושני שעירים לכפר"⁷⁰.

* בפסקה "אלוקינו... מלך רחמן" צריך לומר כפי שנתקן בשנים האחרונות בסידור 'תהילת ה' על-פי סידורי חב"ד הישנים: לניוהם (ל' בשבא נ' בקמץ) (ולא ככרוב הסידורים, וכפי שהיה בעבר גם בסידור 'תהילת ה': "לניוהם" (ל' בחיריק))⁷¹.

נשיאת כפיים: הכול מכסים את פניהם בטלית, וגם את הילדים מכניסים תחת הטלית. גם ידי הוהגנים מכוסות בטלית.⁷²

כוהן קטן שהגיע לחינוך (ואפילו מגיל שש⁷³), נושא את כפיו בכרכה עם כוהנים גדולים כדי להתחנך בצמזות⁷⁴.

לכתחילה יעקור כל כוהן ממקומו כשתחיל הש"ץ 'רצה'. אם לא עקר רגליו קודם שיסיים

ופניו אל ספר-התורה⁶⁴.

מניחים את הספר השני על הבימה מימין הספר הראשון⁶⁵, ואומרים הצי-קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר "וביום הביכורים", ומפטירים במרכבה דיחזקאל⁶³. מעלים גדול וחכם למפטיר. ויש נוהגים שגם הקורא הפטרה זו בלחש עם המפטיר קורא אותה בעמידה, מפני כבוד⁶⁶.

בארה"ק, לאחר ברכות הפטרה – הזכרת נשמות⁶⁵.

מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות. אבל (רח"ל) בשנה הראשונה למות אביו או אימו, נשאר בבית-הכנסת אך אינו מזכיר נשמות⁶⁶.

ברותינו נשיאנו דייקן לאחוז בעץ החיים של הספר-תורה בעת אמירת "יזכור"⁶⁷.

הזכרת נשמות אומרים: "בן/בת פלונית"⁶⁸.

אומרים 'אב הרחמים'. גם מי שאינו מזכיר נשמות, אומר 'אב הרחמים'⁶⁹.

משניות על אביו, הזכירו בשם אמו, ימי מלך חייב עמי 833 ואכן, בסי המלך במסיבו (חייב עמי קסו) תמה הרבי מדוע מוכרים שם האם לאחר מיתה, אך אמר שמכיוון שאדמו"ר מהררי"צ למד את כל הסידור ולא העיר ע"ז, מסתמא גם הוא נהג כך. – אילו היה נוהג אחרת, היה מעיר לי ע"ז, ע"כ. ולכן נהג כך גם הרבי.

69) כ"ק אדמו"ר מהררי"צ, יוצר מנהגי חב"ד עמי רכ. והוראת הרבי שכן נכון לנהוג – המלך במסיבו חייב עמי נח"ט.

70) שעיר עם שתי הלחם ושעיר לחבות היום. שער-הכולל פ"מ סט"ו. קובץ יגדיל תורה ברוקלין, גיליון יב.

71) וכן הוא בכל סידורי אשכנז הישנים שלא שלטה בהם יד המדקדים.

72) היום-יום, טו בתשרי. לקוטי-דיבורים ח"א עמי 58. יציאת הלכה למעשה: פ"יב סכ"ז ד"ח ו"י.

הרבי היה מכסה את פניו הק' בטלית רק לאחר קריאת הש"ץ 'כוהנים, כיוון שרק אז חלה על הישראלים המצווה לכוון את ליבם לקבל הברכה (כפר חב"ד) גיליון 618 בשם קונטרס 'מלך ביופיו'.

73) סיפר הרה"ג ר' אשר-לעמיל שי הכהן, שהרבי שאלו מדוע לא הביא את בנו בן השש לנשיאת-כפיים (תשורה) לנישואי רוט-דרוק, כיט תשרי תשס"ב עמי 151. וכן בנטעי גבריאל יו"ט ח"ב, ה' ניב פרק סב ס"ו.

74) שו"ע אדה"ז סי' קכח סמ"ט.

בשו"ע אדה"ז סי' תצד סי"ז, ואף שכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בעצמו נהג לומר זאת בפני עצמו, כמנהג אביו הרב לוי-יצחק (המלך במסיבו ח"א עמי קעא) לפני התחלת הקריאה, ובהמשך בין גברא לגברא (יוצרי עמי שג), וראה שער הכולל פ"מ ס"ו. ואף שהכל ראו זאת – אין ללמוד מזה, ראה 'תורת-מנחם – התנועותיות' תשי"ז ח"א (נח) עמי 106.

60) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' תצד ס"א.

61) ספר-המנהגים עמי 44. וראה 'יוצרי מנהגי חב"ד' עמי דש.

62) רמ"א סי' קמו ס"ח.

63) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' ס"ה.

64) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' ס"ו.

65) בחו"ל מקיימים הזכרת נשמות ביום-טוב שני, כדלהלן הערה (79).

66) הוראת אדמו"ר מהררי"צ נ"ע, 'יוצרי מנהגי חב"ד' אול-תשרי עמי רכא, ושי"ן.

67) לקוטי-שיחות כך ד' עמי 233. 'המלך במסיבו ח"א עמי שט.

68) סידור 'תורה אורי' עמי 259, וכן נהג הרבי, 'המלך במסיבו חייב עמי קסו. להעיר שמנהג הספרדים להזכיר נשמות בשם האם, ומנהג האשכנזים – בשם האב, ואף כשהזכירו נפטרים לפני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, יקיש לדעת שם האב דווקא, אך כשביקש לומר קדיש וללמוד

"אלא במקום תורה"

אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בני אדם אחד ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום. אמר לי: רבי, מאיזה מקום אתה? אמרתי לו: מעיר של

חכמים ושל סופרים אני. אמר לי: רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות? אמרתי לו: אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה. וכן כתוב בספר תהילים על-ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף... (פרק ו, משנה ט)

פירוש רש"י: לי הכסף ולי הזהב – פירוש, לשבחו ולכבודו שנאמר מלא כל הארץ כבודו. פירוש כ"ק אדמו"ר:

פעם אחת הייתי מהלך בדרך: השאלות במשנתנו: א) למה לא הקדים התנא לשאול בשלומי של האיש, כפי ששנינו לעיל "הווי מקדים בשלום כל אדם". ב) "נתן לי שלום והחזרתי לו שלום" – לכאורה אין פרט זה נוגע לתוכן המאורע. ג) למה הקדים האיש לשאול "רבי מאיזה מקום אתה", לפני ששאל, "רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו".

והביאור: רבי יוסי, לא פסיק פומיה מגירסא גם בעת הילוכו בדרך, ולכן לא הקדים לשאול בשלומי של האיש (שהיה טרוד במשנתו ולא הרגיש בו, או שלא רצה להפסיק מלימודו), ורק לאחר שהלה נתן לו שלום, החזיר לו שלום. ומוזה שגם בדרך עסק רבי יוסי בתורה, הבין האיש שתלמיד חכם הוא וראוי להיות רב ומנהיג, והחליט להזמין לעירו לשמש לאנשי העיר רב ומורה דרך.

ולפני שהציע לו משרה זו, הקדים ושאל, "רבי מאיזה מקום אתה" – כלומר: האם צריכים לך אנשי עירך, או שבעירך נמצאים חכמים אחרים הראויים למלא את מקומך. וכשהשיב רבי יוסי שהוא "מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים", אז הציע לו לבוא לדור "עמנו במקומנו".

והוסיף האיש והבטיח לרבי יוסי שיפרנסו בכבוד ובהרחבה, כך שיהיה פנוי להתעסק בהדרכת אנשי העיר.

והבטיח לו "אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות" (אף שזה הרבה יותר מהצטרפותו של רבי יוסי, כמובן), כי בזה רמז לו ש"במקומנו" יש יתרון ומעלה מסוימת בעבודת ה'. דהנה "זהב אבנים טובות ומרגליות" רומז על העבודה דבירור וזיכוך גשם העולם (העבודה דעובדי ה' בגופם). וזאת היתה טענתו של האיש: מצד העבודה דלימוד התורה (עובדי ה' שנשמתם) אמנם ישנה עדיפות ל"עיר גדולה של חכמים ושל סופרים", אך בעירו יש כר נרחב לעבודה דבירור וזיכוך גשם העולם "אלף אלפים דינרי זהב כו".

על זה השיב לו רבי יוסי שאין רצונו בכך, כי עבודתו ועניינו הם הם בקו התורה דווקא. והרגיש: "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם", היינו שאפילו אם תהיה לו תכלית השלימות דעבודה זו דבירור וזיכוך העולם, "איני דר אלא במקום תורה", כי זאת היתה עבודתו וזה עניינו.

(משיחת שבת פרשת במדבר תשל"ד – בלתי מוגה; ביאורים לפרקי אבות, פרק ו-הוספות, עמי 364-365)

קבלת התורה בשמחה ובפנימיות

התרוממות־רוח מול שבונו־לב

החסיד הגאון רבי אייזיק מהומיל שאל את החסיד הגאון רבי אייזיק מוויטבסק: "מה ההבדל בין התורה שלמדת אצל ר' זעמלע הצדיק ובין התורה שלמדת אצל הרבי [=כ"ק אדמו"ר הזקן] בליאוזנה?"

ענה ר' אייזיק מוויטבסק: "בנוסף להבדל בעצם הלימוד – שהרבי, בשכלו הגאוני הבהיר, פקח את עינינו כיצד ללמוד – ההבדל היה בעיקר לגבי ההרגשה לאחר הלימוד". ר' אייזיק התחיל לבכות בכי עצום, כשהוא חוזר כמה וכמה פעמים בקול זעקה חרישי, מעומק פנימיות נקודת לבבו, על המילים: "איי, רבי", "איי, רבי", והדבר עשה רושם אדיר על כל המסובים.

ר' אייזיק מהומיל: "כמא התבטא ההבדל בהרגשה שלאחר הלימוד?"

ר' אייזיק מוויטבסק עדיין התמוגג בדמעות וגנח. כשנגע מעט, המשיך לדבר בקול רועד מהתרגשות פנימית ומבכייה מלבבת: "ההבדל לגבי ההרגשה לאחר הלימוד היה בכך שכאשר סיימנו לשמוע שיעור של דודי ר' זעמלע הצדיק, הרגשנו תחושה של התרוממות־הרוח מכך שברוך ה', יודעים עוד פלפול גאוני ועוד חידוש־תורה גאוני. ואילו לאחר שסיימנו לשמוע שיעור מפי הרבי, הרגשנו תחושת שברון־לב מכך שאין לנו כל השגה במאור שבתורה, מהגסות האישית שלא מרגישים את נותן התורה ברוך הוא..."

(תרגום חופשי ממכתב כ"ק אדמו"ר הרייצ – כ"ט בתשרי תרצ"ט)

"הטל והמאור שבתורה"

כותב הגאון המקובל רבי לוי־יצחק שניאורסון, לבנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

"בדבר מכתבך בהחידוש־תורה שחננך ה'... והנך שואל להודיע דעתי בלי כחל ושרק. להווי ידוע לך כי המאמר בכללותו טוב מאור, שיש בו חריפות ובקיאיות בנגלה ובנסתר, ושכל ישר ועמוק בהבנת התורה בנגלה ובנסתר, ותודה לא־ל בעד זה שחננך בינה דעה והשכל, להבין ולהשכיל בתורתו יתברך, והמאמר הוא הפלא. חזק והתחזק והוסף אומץ, וה' יהיה בעוזך כי תשכיל לאמינתה של תורה, ותצליח ותעלה מעלה מעלה.

"אמנם בני מחמדי, עצתי אמונה לך כי תראה בכל עניין כמו זה, להוסיף יותר פלפול ומלח, היינו לראות שיהיו הרברים יותר ויותר מיוסדים על־פי חכמת האמת, על־פי קבלה, שהוא אמיתתה של תורה, והוא הטל והמאור שבתורה, כי אז יהיו הרברים בהירים ומאירים יותר, וכל הענינים יעלו אז כפתור ופרח, היינו קיילעכדיק [=עגולים] מכל צד ופינה, שאז נראה וניכר היטב שהעניין הוא אמת..."

(ילקוטי לוי־יצחק, איגרות, עמ' שז ואילך)

נטילת־ידיים לסעודה⁴⁷, ולברך כל הברכות: "על נטילת ידיים"⁴⁸; "אשר יצר"⁴⁹; "אלוקי נשמה"⁴⁸; הברכות הקצרות, "המעביר שינה" ו"ברכת התורה"⁵⁰.

טוב לישון מעט, כדי שיהיה אפשר להתפלל ככוונה⁵¹.

שחרית: בבית־המרדש של רבותינו נשיאינו התחילה התפילה בשעה הרגילה בכל שבת ויום־טוב⁵².

הלל שלם⁵³, קדיש תתקבל. שיר־שלי־יום ליום רביעי, הושיענו, קדיש יתום.

מתקנת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: כל בני

עייף, ובקומו משתנו אמר תפילה מיוחדת כו"י. וצי"ב אם לדין יש הוראה או מנהג ברור בכיו"ב.

47 ראה פסקי הסיידור סי' כ, על משייכ בסידור אדה"ז שאין במצב זה רוח רעה, וצריך ליטול ידיו רק פעם אחת לתפילה (ועי"פ כי שם – שא"צ כלי ולא כח נותן אלא כמו לתפילת מנחה) ולא יברך. אבל לפי הוראת הרבי (שבהערה הבאה) לברך ענטי"י, כדעת הבי"ח סי' ד"ה וידקדק [בטור השלם – ד"ה ולי נראה, הובאה בשו"ע רבינו מהדו"ק שם סי' יג] משום דלא פלוג רבנן, הדר דינא שיש להיזהר בה כמו בנטי"ל לסעודה, כמ"ש בסידור אדה"ז (נדפס בהוספות לשו"ע ח"א עמ' 305), וראה ספר־המנהגים עמ' 1 ושי"ג. וכיוון שהן בשו"ע (מהדו"ק) והן בסידור לא הביא רבינו כלל דעה או צד־ספק שרוח רעה שורה על הנייעור בלילה, מסתבר שגם לפי הוראת הרבי אין צורך ליטול לסיידוגין משום רוח רעה (וראה בסי' שו"ע הוהר סי' ד באבן יקרה סי' קב שהביאו דעות מקובלים אודות שינה שאחר חצות או ביום, אבל הכל מודים שהנייעור בלילה אין רוח הטומאה שורה עליו, עיי"ש).

48 "יהוראה בחשאי" – שערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א ר"ס ד. וביה"כ מנחם ח"ב עמ' ריג מובאת הוראה ביחידותי שכן מנהגו בפועל.

49 בקצות־השולחן סי' ה סי"ב ובבדי־השולחן שם סי' ק ג כתב, שאם לא יצא לצרכיו לא יברכה, כי ברכה זו אינה חלק מברכות־השחר שנתקנו תמיד, וכבר כ"כ הברכ"י וס"פ סי' ו סי"ק ג בשם האר"ז, עיי"ש. אבל ראה ביחידותי שבהערה הקודמת.

50 סידור אדה"ז (הוספות לשו"ע ח"א עמ' 347).

51 לקוטי־שיחות כרך יד עמ' 225. וראה היום־יום י' שבבט, בשם אדמו"ר הצמח־צדק: "מוטב לאכול כדי להתפלל מאשר להתפלל כדי לאכול".

52 יאוצר מנהגי חב"ד עמ' ש.

53 ראה בסי' מאמרי אדה"ז ע"פ התורה והמועדים" ח"א עמ' שמא, שעיך ה"לל (התגלות הכתר הוא הרצון, עיי"ש), הוא בחג השבועות.

54 לקוטי־שיחות כרך כג עמ' 251, ועמ' 256. וכמוכבן על המארגנים להשתדל למניעת הפרעות מהם (ראה שו"ע אדה"ז סי' צח סוסי"א וסי' קכד סוסי"ג מהשלי"ה). פי"א דיבר הרבי על כך (בשיחת ג' סיון תשי"מ, נעתקה ללה"ק בסי' הרבי מדבר לילדי ישראל עמ' 201, כנראה לילדים בני־חינוך), שהילדים ינתיחו שלא יפיעו ויקשבו בצורה מכובדת; ופעם אחרת הבהיט בעצמו, בדרך מלמלה למטה' (בפעם הראשונה שדיבר בנושא, ערי"ח סיון תשי"מ, נדפס במקור הראשון שצויין לעיל מלקוטי שיחות, כנראה לקטנים ביותר): "יבואו לא יכלבלו הילדים לקריאת־התורה, ואדרבה – הם עוד יחזקו את יראת־ה' ויראת־התורה" (הרה"ח ר' מרדכי־מנשה שי' לאופר מאשדוד).

55 לקוטי־שיחות כרך כג עמ' 315. הטעם כמובא בלקוטי' (כג, עמ' 254) מפסיקתא דרי"כ, שקריאת עשרת הדברות היא בדוגמת יום מתן־תורה, ולכן יש לכנס את ילדי ישראל לשמיעתה אז. והרי ברור שהכוונה דווקא לקריאתה בציבור כתקנת חז"ל.

על־כן, בתי־חב"ד רבים מארגנים מניין מיוחד לקריאת התורה בשעה הנחה לילדים, ובו שיהא אנשים שלא שמעו עדיין את הקריאה, ואח"כ אמירת הפסוקים, דברי התעוררות, ומחלקים פרסים וכו'. בדבר עריכת הגרלות, עדיף לארגן זאת באיסרו־חג, ואז גם להעניק בפועל את כל הפרסים (גם כאלה שהם מוקצה) לזוכים.

56 מסתבר שגם המתפלל בביכ"ו שלפי הנוסח שלהם אומרים זאת גי' א"צ לומר זאת עמהם (ראה תהילה לדוד סי' סו סי"ג, ושי"ת אגרות־משה או"ח ח"ג סי' פט).

57 סידור אדה"ז.

58 פסקי הסיידור אות קסו. ואכן מנהג זה אינו נהוג כלל אצל חסידי חב"ד, אף שהובא בשו"ע אדה"ז סי' תצ סי"ז, תצד סי"ג) – 'המלך במסיבו ח"א עמ' קא"ב. רצו. וראה יאוצר מנהגי חב"ד עמ' ש.

59 זו ההוראה לרבים ולדורות – ספר־המנהגים שם, לקוטי־שיחות חל"ג עמ' 231, והטעם – ראה ביתורת מנחם – התוועדותי' תשי"ז ח"ג (ב) עמ' 46. אף שהובא הפיוט

ביום³⁷.

הכרות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע³⁸: "יש תחת-ידי כתביד אדמו"ר האמצעי, וכתוב שם שהוא מבטיח למי שיהיה ניעור בליל שבועות כל הלילה, שיוכה ל'כתר תורה"³⁹.

"היו לילות שלא קראו בליובאוויטש קריאת-שמע שעל-המיטה: שביעי-של-פסח, הושענא רבה, ליל שבועות, וליל ראשון של פסח.

"בכלל, בכל לילה נהג כ"ק [אדמו"ר מהורש"ב] לקרוא קריאת-שמע (פרשה ראשונה)⁴⁰ בהגיע הצות לילה, אפילו אם נשאר ער לאחר מכן (אפילו כל הלילה⁴¹), אלא שלא הבחינו בכך. בלילות שלא היה קורא קריאת-שמע שעל-המיטה – כנ"ל – היה מדבר לפעמים בעניין קריאת-שמע, ולפעמים בפירוש המילות דקריאת-שמע⁴².

תיקונים לנוסח 'תיקון ליל שבועות'⁴³:

"(א) בכל הדפוסים שראיתי⁴⁴, הסיום דספר יצירה הוא: '...נאמנת בפנים... אחד בפה ואחד בלב'.

"ואינו נכון. כי (נוסף לזה שחסר סיום בדבר טוב, הרי) נוסח זה אינו מובן כלל. וצריך

ואחרי חצות בתורה שבע"פ, להיפך מהסדר הנהוג בזה בכל השנה, עיישי. ובמיימי שבסוף הספר נסמן לכמה מקומות במאמרי אדה"י. ומקורם בסי' טור-ברכת (תלמיד מהרח"י) סי' תצד, החיי"ט תצב, ובפי' מק"מ והדריקודש על הזוהר שם. וכבר העירו מלי' שו"ע אדה"י (תצד, ג, ע"פ הזוהר שם) ומסתמא אי"י הוראה למעשה.
37 הוראת אדמו"ר מהורש"ב למהלך הישיבה קודם חג השבועות תשי"ד, 'קובץ ליובאוויטשי' גיליון 3 עמ' 35.
38 ספר-המנהגים עמ' 44, מסיפר השיחות – תורת שלום עמ' 3.

39 ומציינים לספר-המאמרים תקס"ו עמ' שפא. והסביר הרה"ח רשי"ח קסלמן, ע"פ המבואר בחסידות שעניין הכתר הוא רצון ותענוג – שהכוונה בזה היא שיוכה לרצון ותענוג בלימוד התורה. [בעניין המשכת תרת תורה בכלל, שעיקרה בחג השבועות, מציינים לתו"א יתרו ס"ט, ק"ט, א. לקו"ת בקותי מוד, ד].

"ועיקר העסק יהיה בתורה שבע"פ" (יש שהעירו לפי משי"כ בסידור בסוף דיני סה"ע, שבתקופה זו במדינתנו מגיע עלות השחר בחצות הלילה, מתי אומרים תורה שבע"פ שם).

להיות, כמו שהוא בכמה וכמה הוצאות דספר יצירה הנדפס כספר בפני-עצמו: "...נאמנת. ג' רעות ללשון: דיבור רע, והמלשין, והמדבר אחד בפה ואחד בלב. ג' טובות ללשון: שתיקה, ושמירת הלשון, ודיבור אמת'.

"(ב) ומעניין לעניין: ב'תיקון' שנדפס בסלאוויטא (ועוד) בהעתקת מאמרו של רשב"י: 'אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב... הובאו רק שני פסוקים.

"וצריך להיות כזוהר: אנן בחביבותא תליא מילתא, דכתיב: 'ואהבת את ה' אלוך', וכתב: 'מאהבת ה' אתכם', וכתב 'אהבתי אתכם אמר ה'".

נוהג נפוץ בין אנ"ש שלא לומר את נוסחאות היהי רצון' ושלא לכוון ה'כוונות' כנדפס ב'תיקון'⁴⁴. כמורכב אין אומרים כלל את ה'קדישים' הנדפסים שם⁴⁵.

באשמורת הבוקר, מעט לפני עלות-השחר, נוהגים לטבול במקווה ארבע טבילות⁴⁶.

לאחר מכן, כשעלה השחר בוודאות, אסור ללמוד עד שמברכים ברכת התורה. רצוי לצאת לצרכים וליטול ידיים שלוש פעמים על כל יד (אבל לא לסרוגין), עם כל ההקפדות כדין

40 ספר-השיחות תרצ"ו עמ' 1, ושי"נ.
41 ספר-השיחות תשי"ב עמ' 100.
42 לקוטי-שיחות ערך כח עמ' 315, בשינויים קלים.
43 בהוצאת 'ירדל'היים' (ודפוס-צילום שלה בהוצאת 'יאשכול', ירושלים תשל"ה עמ' 158) נתקנו שתי טעויות אלו כפנים.
44 ראה 'המלך במסיבו' ח"א עמ' ריח. ועי' בכיו"ב: אניק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' יח. היום 'סיום י"א אדר א'. ועוד.
45 ראה לעיל בהערה 36.
46 שער-הכוונות, מובא בכ"החיים סי' תצד ס"ק ז, וב'תיקון'. ולכאורה עדיף לטבול קודם עלות-השחר לדעת הגר"א"ח נאה ז"ל, שהוא בשעה 3:07 כיום באזור השפלה. במנהגי סטולין-קארלין (קובץ 'בית אהרון וישראל' גיליון פג עמ' קיג, גם מסידור 'בית אהרון וישראל') ש"קודם התפילה טבל שנית" – כנראה כשישן ביתיים, וכן נהגו רבים מאנשי. וראה המובא בהיתקשרות גיליון רעו עמ' 18. ולהעיר מהמובא מסי' חלקם-בחי"ם (צ"ח, ב) להגרי"ח פאלאגי, שנהג בעניינים ש"ע"פ סוד, ש"לאחר שחזר ממקווה טהרה, שכב לנוח כדי שלא להיכנס לשבת כשהוא

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת במדבר

ב' בסיוון

"יום המיוחס"¹.

הכנות למתן-תורה:

"עיקר העבודה בשבת זו היא ההכנה למתן-תורה וקבלת התורה – כמובן שההכנה העיקרית לקבלת התורה היא על-ידי לימוד התורה [ובפרט הלכות חג, כולל ובמיוחד – לימוד חלקי התורה המבארים גודל והפלאות העניין דמתן-תורה (הן בנגלה דתורה, לדוגמה: הסוגיה דמתן-תורה במסכת שבת² והן דרושי מתן-תורה בתורת החסידות³ שעל-ידי זה ניתוסף בהתשוקה והגעגועים לקבלת התורה⁴], וכן על-ידי ההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל; קבלת החלטות טובות להוסיף בלימוד נגלה ופנימיות התורה, הלכות פסוקות, ובפרט בלימוד ספר הי"ד להרמב"ם⁵.

"ביום השבת הבא עלינו לטובה, שבת-קודש פרשת במדבר, מברכים החודש וערב ראש-חודש סיוון, בעלות המנחה... יתאספו בכל מקום ומקום רבים מירושלם, אנשים ונשים וטף, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו", "שבת אחים גם יחד", להתוועדות רעים, עד

1 שבו ביום נאמר לבני ישראל "יאתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו). ביאורי מעלת היום בכתבי הרבי הובאו בסי' שערי המועדים – שבועות' סימנים יב טז, ואודות שם היום – ר"ס יד.
2 פ"א ואילך.
3 ראה גם ב'שערי המועדים – שבועות'.
4 ספר-השיחות ה'תשמ"ח ח"ב עמ' 462.
5 'התוועדות' ה'תשמ"ח ח"ג עמ' 410 (ושם: "ומה טוב – במשך השבת" (שלפני חג השבועות)).
6 שי"פ בחוקות תשמ"ו. 'התוועדות' תשמ"ו ח"ג עמ' 366.
7 'תורת מנחם – התוועדות' תשמ"ט ח"ג עמ' 221

לסעודה כפשוטה ("גדולה לגימה שמקרבת") – אנשים לחוד ונשים לחוד (כמובן וגם פשוט), שבה ידברו דברי-תורה בכלל, ובמיוחד – בענייני אהבת-ישראל ואחדות-ישראל"⁶.

צריכים לארגן 'כינוסים' של [אנשים, של נשים, ובפרט של] ילדי ישראל, 'צבאות ה', בקשר ל'זמן מתן תורתנו': לפני מתן-תורה – בתורת הכנה למתן-תורה, ב'זמן מתן תורתנו' עצמו... וכן לאחרי מתן-תורה – בימי התשלומין⁷.

בכינוסים אלו ובכל מקום יש להודיע ולפרסם שכל ילדי ישראל יגיעו לקריאת התורה דחג השבועות⁸.

יום התוועדות.

במנחת שבת, וכן בימי שני וחמישי הבאים, קוראים בפרשת נשא, ומסיימים את קריאת השלישי: "זאת עבודת... בני מררי... אהרון הכהן" (ד, לג)⁹.

אין אומרים 'צדקתך'. פרקי-אבות – פרק ו.

במשנה י', בפסוקים: "עד יעבור..." ו"מכון לשבתך..." אין לומר את שם ה' כמות שהוא, כיוון שאין הם פסוקים שלמים¹⁰.

מוציא שבת-קודש: אין אומרים 'יהי נועם',

(מונה), ועייש עמ' 229.
8 ההוראה ניתנה בשנה הראשונה שהכריז הרבי על המבצע להביא ילדי ישראל לשמיעת עשרת הדיברות, 'התוועדות' ה'תשמ"ג ח"ג סי' 1593, אלא שלא נכללה בקטע המונה ה'תשמ"ג בלקוטי-שיחות חלק כח, וגם לא מצאנוה לעת-עתה בשנים שלאחרי-כן. ואולי היתה רק הוראת שעה.
9 בחומר ההסברה שפירסמו בני. בשנת תשי"מ בנושא זה, כתבו שיביאו כל ילד "מבן חודש ומעלה". ושאל הרבי מדוע לא הוסיפו "אם הבריות מרשה לו".
10 ספר-המנהגים עמ' 14.
11 בשם הרבי, ראה 'התקשרות' גיליון רעו עמ' 17 וגיליון

ואתה קדושי¹².

אין מתענים עד אחרי חג השבועות, אלא חתן ביום חופתו¹³.

יום ראשון

ג' בסיוון

תחילת שלושת ימי ההגבלה.

כשהסתפרו בימי הגבלה, קודם ערב חג השבועות, לא היתה רוח כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע נוחה מזה¹⁴.

יום שלישי

ה' בסיוון

ערב חג השבועות¹⁵.

היו שנים שהרבי אמר שיחה על 'סיום' מסכת סוטה בלילה, אור לערב יום-טוב (כמו בשנת תשי"ט – לאחרי תפילת ערבית¹⁶, ובשנת תשל"ה – במסגרת התנועות¹⁷).

הכנות לחג:

ביום זה יש להתבונן בעניין הקדמת נעשה לנשמע, התבוננות המתאימה שמביאה לידי פועל, ואף שיום זה הוא ערב יום-טוב, הרי

ידועה תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר שבחג השבועות, ועל-דרך זה בערב (ומעין) חג השבועות, אין שליטה (כל-כך) להצד שכנגד, ולכן הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה כו'¹⁸.

יש להוסיף ביום זה בכל ג' הקווין דתורה, עבודה, וגמילות-חסדים, ובפרט בצדקה – הוספה מיוחדת באופן של "פתיחה חדשה"¹⁹. הרגילים בנתינת צדקה בכל יום – בערב חג השבועות זה ייתנו גם בעד חג השבועות. ועל-דרך זה בכל ערב שבת-קודש וערב יום-טוב²⁰. יש להזכיר אודות נתינת צורכי החג לכל הזקוקים, ובהרגשה יתירה בנוגע לחג השבועות, הן מצד הנותן והן מצד המקבל²¹.

חג השבועות היה נקרא בליובאוויטש 'חג המצות', כי בו היו באים רבנים (הרב מכוונה מ'מ"ץ' או 'מו"ץ': מורה-צדק) חסידים לרב²².

ברכתו הנהוגה של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לחג השבועות: "לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות"²³.

מצווה להסתפר²⁴ ולטבול לכבוד החג²⁵.

קישוט בית-הכנסת:

בבית-המדרש של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו,

– הרי כבר הורה הרבי (ישערי הלכה ומנהג) או"ח סי' קצט) שאסור ל**קבועו** בני הימים שלפני השבת (והיה ליום-טוב, ראה משנה-ברורה סי' רמח סי' ב ובפ' החיים שם סי' ח). וכמוכן, שאם יש חשש סכנה בדחיה – שרי לכולי-עלמא.
16 נדפסה בלקוטי שיחות כרך ח עמ' 55.
17 שיחות-קודש תשל"ה ח"ב עמ' 117.
18 ספר-המאמרים – מלוקט ח"ג עמ' קעט.
19 שם עמ' קעט.
20 לקוטי-שיחות כרך ח עמ' 315 סי"ג.
21 'תורת-מנחם – התנועותיות' תשמ"ג ח"ג עמ' 1536, תשמ"ח ח"ג עמ' 390.
22 ספר-השיחות תרצ"ו עמ' 137 (כנראה שם, החל מזמן הצמח-צדק). ביאור העניין באריכות, בספר-השיחות תשי"ג ח"ב עמ' 487 ואילך.
23 והזכיר שהנוסח מקורו מ"ק אדמו"ר מהור"י, ובטח – עוד מאדמו"ר מהור"ש, ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רפט ושי"ג.
24 אם שערות ראשו גדולות, מצווה להסתפר לכבוד יום טוב (שו"ע סי' תקל"א סי"א). וראה משנה-ברורה שם בשער-הציון סי' א, ובסי' חוה"מ כהלכתו רפ"ג ובהערות.
25 מחצות היום ומעלה, לקוטי-דיבורים ח"ג עמ' 865.

וכן בקהילות רבות של חב"ד, לא נהגו בשטיחת עשבים והעמדת אילנות לכבוד החג²⁶.

רצוי להשאיר אש דלוקה²⁷ לצורך בישול והדלקת אש בחג. יש לזכור לכוון את שערן-השבת לתאורה כנדרש בליל שבועות²⁸.

הדלקת הנרות:

מדליקים (כמו בערב שבת) בזמן הנקוב בלוחות. מי שלא הדליק אז, תדליק בלילה לפני הסעודה (מאש הדולקת לפני החג)²⁹. המדליקה מברכת (למנהגנו – אחר ההדלקה, כמו בשבת³⁰): "להדליק נר של יום-טוב ו'שהחינו'. יש אומרים שאיש המדליק, וכן אשה המקדשת לעצמה, לא יברכו 'שהחינו' בהדלקה אלא רק בקידוש"³¹.

"כדאי ונכון שיתחילו [הבנות] להדליק פעם הראשונה תיכף בחג השבועות, שאז יברכו שהחינו גם על התחלת קיום מצוות הדלקת נר יום-טוב... והמהדרות להתחיל בשבת-קודש הקודמת – יקנו להן שמלה חדשה"³².

33 כך מודפס בכל סידורי חב"ד. ראה בנושא זה ובדברי הרבי בו באריכות בגיליון תסב עמ' 19 הע' 43.
34 שו"ע אדה"ז סי' תצד סי"ב.
35 היום-טוב, ד סיוון, מתוך מכתב לבני הישיבות, מאג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח עמ' עו. הורה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מכתב זה, צריכים לוודאו, וגם לפרסמו בין אלה שאינם יודעים אודותיו" (תורת-מנחם – התנועותיות תשי"ג עמ' 92). וראה ספר-השיחות תשי"ב עמ' 119.
36 שו"ע אדה"ז סי' תצד סי"ג, ע"פ המ"א שם, ומקורו מזהר פי' אמור (צ"א), הנאמר גם בתיקון עצמו, ש"חסידים הראשונים לא היו יושנים בלילה זה, והיו עמלים בתורה". וראה 'התנועותיות' תשי"ג ח"ג עמ' 133.
הוראה אודות אמירת התיקון דווקא (בסי' מנהג ישראל תורה ח"ב עמ' שם מביא מהחיד"א וכו' שיש ללמוד דווקא בסדר זה, דלא חקק יעקב שם, עיי"ש. ומהרה"ח המשפיע רשי"ח קסלמן ע"ה, שהתיקון הוא **אותיות** התורה, ולכן שייך ללילה זה – **כתר** תורה, ראה להלן מאדמו"ר האמצעי), ראה ביאור מנהגי חב"ד עמ' רצו. ושם שמי שלא הספיק לסיימו בלילה, יסיימו ביום.
הרבי היה אומר את התיקון בחדרו, ולא עם הציבור, ואף לא יצא לאמירת הקדישים שבתיקון בשנות האבלות תשכ"ה ותשמ"ח ('אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רצו).
בספר 'מאמרי אדמו"ר האמצעי – שבועות' עמ' שכו, נתבאר שבשבועות לומדים עד חצות הלילה תורה שבכתב